کەریم کاکە

ناستینکا(*)

له کۆڵانه پڕ له جادووه ستاتیکییەکانی "تاوان و سزا" دیستۆڤسکیم ناسی، ئێستاش هەر کاتێ ڕێگەم بکەوێتە کۆڵانەکانی ڕۆمانەوە، سەرێک له ماڵی تاوان و سزا دەدەم، من دەمێکه چەند سێکوچکەیەکی جوانم له جوانی دۆزیوەتەوە یەکێک لەو سێکوچکانه "نیکۆس کازانتزاکی، دیستۆڤسکی، یەشار کەمال"ه به تەنیشت ئەو سێیەوەش زۆر سێی تر و تریش هەن، بەڵام ئەو سێیه له هەموو سێیان جیان و جێگەی تایبەت و جیایان له جێ گرتووه، چەندان شەوم له دنیای ئەو ڕۆماننووسانه کردووەتەوە، ئەوشەویش هەر له دنیای دیستۆڤسکیم، بەڵام نه له کۆڵانەکانی تاوان و سزا و نه هیچ جێیەکی تر، من ئەو شەو له سەری قەندیلێ له بارەگایەکی ئاسمانی ژوانم لەگەڵ ناستینکا هەیە.

شەوێکه، دنیا شەوی وا سپی به خۆیەوه نەدیوه، له کاخەزی سپی سپیتر، له دڵی ناستینکا سپیتر، لەو بەفرەش سپیتر بوو که شەوەکەی سپی کردووه، "شەوه سپییەکان"م له شەوێکی ئەوها سپی وا به دەستەوەیە، پێشتر ناویم بیستبوو، بەڵام نه خوێندبوومەوه نه هیچیشم له بارەیەوه خوێندبووەوه، چەند جارێکیش به دوایدا گەڕابووم به دوای شەوه سپییەکان گەڕابووم و دەسگیر نەبوو، ئەوەتا ئێستا لەو دوورییەی دنیا لەو ئاسمانه شەوه سپییەکان به ڕێککەوت هاته ئەو ژووره بەفراوییە، ئەو ژووره ئاگراوییە، دەرێ بەفر تا دڵ حەز بکات هەر بەفر، ژوورێش ئاگر ئاگر سۆبه دارینەکه دەڵێی دەندووکی کەوه سووربووەتەوه سوور سوور..

– بەسه چیتر ئاگری مەده با پێماندا نەتەقێتەوه.

– با بتەقێتەوه له ناو بەفری قەندیلێ مردن به ئاگر چێژێکه هیچ ژیانێک چێژی وا نابەخشێ..

– مردن له ناو هەنگوینیش، هەنگوینی ژنم مەبەسته، هەر تاڵه و تامی..

– وا نییه، مردن لەگەڵ مردن جیاوازیی هەیه، تامیان جودایه..

– مردن مردنه و یەک تامی هەیه ئەویش تامی مردن.

– به چی دەزانی تامیان یەکه خۆ تۆ تامی هیچ مردنێکت نەکردووه!

– تۆ به چی دەزانی تامیان لێکتری جودایه؟

– مادام ژیانەکان تام جودا جودان، مردنەکانیش دەبێ وا بن، وا نییه ئەدی؟

– نەخێر، تۆ هەرەی له برەی دەرناکەیت..

تا ئێـره گـوێ لەو مـشـتـومـڕەی نێـوان پیـاوی بەژن بڵندی پژدەری و ئـەو یەک دوو پێشمـەرگەیە بوو کە قسـەیان لە تامی مردن و ژیان دەکرد، ئیتر من دابڕام لە شـەوە پڕ لە قسەکـەی دیار سۆبە ئاگرینەکەی ژووره گچکەکەی بارەگا قەندیلییە ئاسمانییەکە دابڕام و تێکەڵی شەوە سپییەکان بووم.

ئێستا لە شەقامێکی شاری پیترسبۆرگ لە سووچێک دەستە ناسکەکانی ناستینکام لە ناو دەستـە و توند توند دەیـانگوشم، زۆر توندتر لەو کوڕەی دەسـتی ناسـتینکای لە دەست بوو، ئەو کـوڕەی نەیویست، رەنگە شـەرمـی کردبێت کە کە بە جێناوی من سەربردەی خۆی بۆ ناسـتینکا بگێڕێتـەوە، بۆیە پەنای بۆ کـەسـی سـێیـەمی تاک پەنای بـۆ "ئەو" برد، من پێم خـۆش بوو ئەو کـوڕە لـە جێی "من" "ئەو"ی دانا، هـەسـتم کـرد چـاوی لە من کـردووە، من زۆر جـار وام دەکرد، لەگـەڵ ناسـتینکای خـۆم وام دەکرد، من لە زۆر شـت خزمـایەتیم لەگـەڵ ئەو کوڕە هـەبوو، بەڵام لە دەستگوشـینی ناسـتینکا بە هیچ جۆرێ نزیکایەتی و ئاشنایەتیمـان نەبوو، من بە هـەمـوو هێـزی خـۆم دەسـتی ناسـتـینکام دەگـوشی، بەڵام ئەو نـەرم نەرم دەیگوشی.

لالەکـە لە من نـزیک بوو، سـۆبەکـەش هێنده دوور نەبوو، ئەو شـەوە چ پێویسـتم بە سـۆبە نەبوو، لە دەستـەکـانی ناسـتینکاوە گەرمـایی هـەرچی سـۆبەی چیا هـەیە دەڕژایە لەشمـەوە، بەڵام دەبوو لالە نـزیک با، چاوەکـانی ناسـتینکا لە لالە گـەشـتـر بوون، بەڵام مـەیلی منیـان نەبوو، بۆیە لالە پێویست بوو بۆ خوێندنەوەی شەوە سپییەکان.

شەوە سـپییەکەی قـەندیل پتر حـەزی خوێندنەوەی "شـەوە سپییەکـانی" خستە دڵەوە، وام دانابوو لە شەوە سـپییەکانەوە شـەوی بەفراوییی قەندیلیش دەبینمەوە، چەنـد لاپەڕەیەکیشم خـوێندبووە هـەر چاوەڕێی ئەوەم دەکرد دیسـتـۆڤـسکی دەسـتم بگرێ و بمبـاتە ناو شـەوانی بەفراوی و لەوێ لە ناو بەفردا تێکەڵی رووداوە سـتـاتیکییـانەی رۆمـانم بکات، هـەر چاوەڕێ بووم بگـەمـە نـاو بەفـر نەگـەیشـتـم، من بە هەڵە لە ناوونیـشـانی رۆمـانەکە تێ گـەیشـتـبووم، دوورنییە بە هـەڵە لە رۆمان گەیشتبم.

بەڵام کـاتێ هـاتمە سـەر گێڕانەوەی سـەرهـاتی خـۆم بۆ نـاسـتینکا، ئیـتر چاوەڕێی بەفـرم نەکرد، بەفرم لـە بیر کرد، چ بەفری قەندیل چ بەفری پیترسبـۆرگ، بەڵام ئای لە ئێشکگری! دەڵێی مەرگە لە پڕ سواری سـەرت دەبێ، لە خـەیاڵی ئاڵووالای ژیانت دەپسێنێتەوە، لە بینین

و تامی جوانیت دەكات، ئێشكگری منی له دیداری ناستینكا كرد.

+ شوانه، نۆرەی تۆیه، ئێشكگری..

– من..

ئەو پێشمەرگەیه منی له گێڕانەوەی خۆم بۆ ناستینكا كرد، من له جێی وی بام وام نەدەكرد، بەڵام ئەو بە چی بزانێ من وا له شەقامێكی پیترسبۆرگ دەستی كچێكم له ناو دەستە رابردووی خۆمی بۆ دەگێڕمەوە، ئەگەر بشزانێ ناهەقی نییە، گورگ بە گورگایەتی خۆی له شەوی سەهۆڵبەندانی قەندیل هەر دەمژمێرێك دەتوانێ ئێشكگری بكات، شەوی قەندیل سپییە هەموو سپێتیی دنیا بە سپێتی بەفریشەوە ناگاتە سپێتیی شەوی قەندیل، شەوی سپیی قەندیل ساردە، ساردیی دنیا بە سیبریاشەوە وەك شەوە بەفراوییەكانی قەندیل سارد نییە، ئێستا له سپێتی و ساردیی قەندیل له هی بارەگا ئاسمانییەكە پیاسە دەكەم، بەو زستانە تووشە سایەقە و ساماڵێكە له هەموو ئاسمان هێندەی ناو لەپێكیش هەور نییە، مانگ له دابەزینە ئێستا نا ئێستا له ناو بەفرێ دەنیشێتەوە، رەنگە لەگەڵ خۆی چەند ئەستێرەیەكیش بنیشێنێتەوە، مانگ خەریكە بنیشێتەوە، ئەگەر نەنیشتەوە ئەوە له ترسی بە چلوورەبوونە، له شەوە شەختەییەكانی قەندیل مانگیش دەبێتە چلوورە، ئەگەر ئەو بایە گوێزانییە نەبا بە شەوی عاشقانە ناوم دەبرد، ئەو شەوە هی ئەوەیە له ژوورێكی گەرم گەرمەوە له پەنجەرەیەكی گەورەوە تەماشای بكەیت.. ناستینكا وازی لێم نەدەهێنا گوێم لێیە دەڵێ:

مەوەستە، بگێڕەوە، رابردووی خۆتم وەك خۆی و بێ پەڕاندنی هیچ دیمەنێك بۆ بگێڕەوە..

من دەڵێم:

ناستینكای خۆم، ئارامت بێ، با ئێشكگرییەكەم تەواو بێ، هەموویت بۆ دەگێڕمەوە..

ناستینكا پەلەیەتی، من لەو پەلەترم بۆ گەیشتنەوە بە شەوە سپییەكان بۆ خوێندنەوەی شەوە سپییەكان، بۆ دیداری ناستینكا، بەڵام چ دەكەی لەو دەمژمێرەی تەمەن كە دەكەوێتە دەمی ئێشكگرییەوە، چ دەمژمێرێكی درێژە خوایە، ئەو دەمژمێرە تەمەنێك پترە، له خولەكێك سێ هەتا چوار جار تەماشای دەمژمێرم دەكرد و دەم هەر له جێی خۆی بوو شەختەی كردبوو، میل بەستبووی، بەسەتەلەكی بارەگا ئاسمانییەكە كاتیشی له جووله

خستبوو، منیش ئەگەر ژوانی ناستینکام لە پێش نەبا، لە دەست چووبووم..

ئۆخەیش گەیشتمەوە شەوە سپییەکان، سەرهاتی خۆم بۆ ناستینکا گێڕایەوە، ئێستا نۆرەی وییە، ناسک ناسک خۆی دەگێڕێتەوە، کاتێ گەیشتە ئەو شوێنەی کە بۆی هاتبوو، ئەو شوێنەی پێکەوە دانیشتبووین، ئەو شوێنەی جێژوان بوو بۆ ئەو و چاوەڕێی کوڕێکی تر بوو، تەزینێک تەزیم قەندیلیش وا نەتەزیوە، ئا، ناستینکا ژوانی هەبوو، من و ئەو کوڕەی دیستۆڤسکی ناردی و گوێی بۆ سەرهاتی ناستینکا شل کردبوو، هەردووکمان دەستبەتاڵ گەڕاینەوە، دڵشکاو گەڕاینەوە، بەڵام من زووتر ناستینکام بەجێ هێشت، ئەو مایەوە تا دەستگیرانەکەی ناستینکا هات لە لای مایەوە و هانی دەدا لە چاوەڕوانی بمێنێتەوە و جێژوان بەجێ نەهێڵێ، بەڵام من وام نەکرد، یەکپێ هەستام و ئاوڕیشم لێی نەدایەوە، بەڵام ئەگەر پێشتر پێش ئەوەی منیش لە یانەی کۆلێژ تووشی ناستینکا بێم، شەوە سپییەکانم بخوێندایەتەوە و ناستینکای دیستۆڤسکیم ناسیبا، دوور نەبوو منیش تا هاتنی دەسگیرانی ناستینکا ناستینکای خۆمم جێ نەهێشتبا..

لە بیرمە لە کاتی خوێندنەوەی "شەوە سپییەکان" و ئاشنابوونم بە ناستینکا حەزم دەکرد واتای وشەی "ناستینکا" بزانم، پێشمەرگەیەکمان لەگەڵ بوو، کەمێک رووسیی دەزانی، لێیم پرسی نەیزانی، دواتریش دوای بیست ساڵ، بە ساڵ و وەرز و مانگ بیست ساڵی رێک، هەر بە یادی شەوە سپییەکەی بارەگا ئاسمانییەکە هاتم لە شەوێکی باراناویی هەولێر "شەوە سپییەکان"م خوێندەوە ئەوجارەیان بە کوردی، جاری پێشوو بە عەرەبی بوو، هەمان چێژی بیست ساڵ لەوەوپێشم لێی وەرگرت، ناستینکا هەر جوان بوو، نەمر بوو وەک دیستۆڤسکی جوان و نەمر بوو، واتای ناستینکاشم هەر نەزانی.

ماڵئاوا شەوە سپییەکەی بارەگا، رەنگە ئەوە دوا شەوی سپی بێ لە ژیانی من شەڕ لە پێشە شەڕ، دوور نییە..

پێش شەڕ ئەدی و بەدی هەیە، شەڕی ئەدی و بەدیش هەیە...

---

* ئەوم "ناستینکا"یە بەشێکە لە "قەندیل وەرز وەرز" کە سەر بە یادەوەرییەکانی پێشمەرگایەتیمن.